

ביצה פרק ראשון ביצה

ז.

עין משפט נר מצוה

מו א טושיע א"ח סי
מקינ ספי"ו :
מח ב מיי" פ"ג מהל'
שאר אבות הטומאה
הכלה י :
מב ג טושיע א"ח סי
מקינ ספי"ו :

(א) [תוספתא פ"א],
(ב) ברכות ח, א, ו [בבבבב]
איתא יולד וכן בכל גולד
דהבא איתא עס יולד,
(ד) ג"ל רבא עיין בבב"ק פב
ע"א וכן הגיה בעל סדה"ד,
(ה) עיי' יעריה מב עירובין
ע"ה; ו (ו) [פסחים כג],
(ז) [ויקרא ז, ח] [עס],
(ט) [ע"ז פ, ח] [אחרי פרק
י"ג],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכן תימא
לענין טומאה נמי גנזור :

גליון הש"ס

גמ' מן השלל של ביצים.
עין מנחות דף ע ע"א
חוקי ד"ה צ"ל נבילות;
שם אמר רב נבוא
משמ" דרב. ג"ל רבא.
סרי הדורי' הנקדמ' אית
ד :

לעני רש"י

בש"א. הכלבה (תפירה
גסה). קלב"א שוריי"ן.
עטלף.

מוסף תוספות

א. [דא"כ הם בלא
קליפא לבנה, ואמאי קרי
לה מדרות. מרי"פ.

דפחיא. כמו לפעיא^(א). הולדים מן התרנגולת חיה שפועה צליתה: **פשיטא.** למקח טעות הוא דהא צהדיא אמר ליה דפחיא: **דלרינן.** לשון מבושלות כל כרכן כמו רכבת (ויקרא יג) כויה וצשול: **ונפקא מינה.** בין מאן דבעי להו לאכילה בין מאן דבעי להו לאפרוחים: **למיסבא ליה דביני ביני.** להחזיר לו דמי מעלה שבין דביני דפחיא לביני דשחוטה. ואי בעי להו לאכילה אין המקח בטול דהא בני אכילה יניחו אלא שאלו ימים מהם יוחזר לו דמי מעליות: **קא משמע לן.** רבי אמי דקתם מאן דבעי דפחיא לאפרוחים בעי להו ואין אלו שוין לו כלום: **דדכרא.** שילדתם תרנגולת מתרנגול וללא נתחממה מן הקרקע לקולטן בלל זכר: **דספנא מארעא.** מתחממת בקרקע ויולדת ביצים ואותן ביצים אין מגדלות אפרוחים: **ספנא.** קולטת ביצים כשמתעפרת בקרקע. ובסמוך לקמן אמר כל היכא דאיכא זכר לא ספנא מארעא כלומר אינה קולטת ביצים מן הקרקע אלא מן הזכר. ואינו אלא לשון שפני טמוני חול (דברים לג): **עס יליאס רובה נגמרה.** ולענין י"ט איתמר דלס יתה רובה מערב י"ט וחזרה בתוך מעיה וילדתה צלילה מותרת דהויא לה כאליו נולדה מאתמול: **כדרי יוחנן.** דלמא לקמן הכי: **ואי בעי יאמא.** רב לאפוקי מדר' יוחנן איתא ועס יליאס דקלמר עס יליאס כולה ולמעטי יליאס רובה: **מעורות.** מחוברות: **נבלס עוף טהור.** מטמאה האוכלה לעמא בגדים שהוא לבוש בשעת בליעתה ואין לה טומאת מגע ומשא ובמסכת נדה (דף נ"ג.) ילפינן לה. והאכל אהד מן הצדדים הללו ממנה: **עס סלל של צליס.** כשהן כבושין וסולנין וקשועין צדירה כלומר האוכל אותם ביצים בעודן מעורין בגידין: **מן הגידין.** וקסבר אין בגידין צמותן טעם: **סלל בשט"א** כמו שלל של כובסין (שבת דף מה:): **בשר שנתלש מן החי.** לאו נבלה היא: **מן האשכול.** מנשר הסדרה שהצדדים ארוקים עס: **שסמחא אס סלל.** התקין את השומן וגממו טמא. ובהעור והרוטב (חולין דף קכ.) פרכינן והא אכילה כתיבה ציה^(ב) ואמר רבי שמעון בן לקיש הנפש^(ג) לרבות את השותה והכא כתיב ונפש אשר תאכל נבלה^(ד) ובצבלט עוף טהור מתקום בתי"כ: **מאן חנא מן שולל של צליס טהור.** אלמא לאו בשר הוא דלא כרי' יעקב: **אלא לענין אסורא.** דאע"ג דלאו בשר יניחו אסר לה מדרבנן הואיל וקרוצים להיות בשר ואיכא למגור משום בשר בחלב אבל לענין טומאה לא דלאו בשר יניחו דלטמו: **ואי סימא לענין טומאה** (ה) גנזור. דלטמו מדרבנן כי היכא דגורינן לענין איסורא: **אפוש טומאה הוא.** דאיכא הפסק טהרות: **ואפוש טומאה מדרבנן לא מפשינן.** ואע"פ שגורו צטומאות במקומות הרבה ליכא למימר הכא נמי גנזור דלא ינחא לן דלפשו צטומאות: **ואיכא דאמרי.** דאשכול דסיפא הוא משמע ליה לרבי יוסף ביצים המעורות בגידין ושלל הוא משמע ליה שאינן מעורות כל כך כמו אותן הגמורות קרויות לצא כסין קליפה הלנגה שאינם דבקות יפה אלא מעט: **מאשכול גופיה.** בשר הדנוק צדירה והצליס ארוקין זו: **גולד ציוס.** נקצותיו וילדות ציוס: **עטלף.** קלב"א שור"ץ בלע"ז: **מערב יוס טוב.** בין השמשות דשוב לא ילדה אלא צלילה: **השכים.** קודם עלות השחר. והאי דנקט בדרבנא קמ"ל דאע"ג דבדק ולא מוצא דליכא למתליה צנולדה בחול אפילו הכי מותרת דמקינן אצרייתא דקתני כל שתשמישו ציוס גולד ציוס והא דאי לא ילדתו צלילה: **ואע"ג דמיתלח דלא שכיחא היא** מנא דפשיטא לן דאינה יולדת צלילה תלינן בה: **נדספנא מארעא.** היא יולדת אף צלילה: **אי הכי.** דיש יולדת צלילה: **דרב מרי.** היכי סימא אימא מארעא ספנא וילדה צליל יוס טוב: **דשמעה**

דפחיא למאן יהבו ליה בעי דשחוטה אתא לקמיה דרבי אמי אמר להו מקח טעות הוא והדר פשיטא מהו דתימא האי לאכילה קא בעי להו והאי דקאמר דפחיא מושם דצריבין למאי נפקא מינה למיתבה ליה ביני ביני קמ"ל ההוא דאמר להו בעי דדכרא למאן בעי דדכרא למאן יהבו ליה בעי דספנא מארעא אתא לקמיה דרבי אמי אמר להו מקח טעות הוא והדר פשיטא מהו דתימא האי לאכילה קא בעי להו והאי דקאמר דפחיא מושם דצריבין למאי נפקא מינה למיתבה ליה ביני ביני, קמ"ל. ההוא דאמר בעי דדיכרא למאן, והבו ליה ביני ביני דפחיא, והבו ליה ביני ביני דשחוטה, ואמר ר' אמי מקח טעות הוא והדר. ואמרינן פשיטא, מהו דתימא האי לאכילה קמ"ל. והאי דקאמר דפחיא מושם דצריבין למאי נפקא מינה למיתבה ליה ביני ביני, קמ"ל. ההוא דאמר בעי דדיכרא למאן, והבו ליה ביני ביני דספנא מארעא, וא"ר אמי מקח טעות הוא והדר. איכא דאמרי מאי עס יציאתה גמורה, עס יציאת כולה אין, עס יציאת רובה לא. ולאפוקי מדר' יוחנן דאמר ביצה שיצאתה רובה מערב יוס טוב וחזרה מותרת לאוכלה ביר"ט. תניא השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרת לאוכלן ביר"ט. גופא השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרת לאוכלן בחלב. ר' יעקב אומר אם היו מעורות בגידין אסורות. פירוש, כלומר בשר הם. והתניא האוכל מנבלת עוף טהור מן השלל של ביצים מן העצמות ומן הגידים ומן החי הבשר שנתלש מן החי טהור. הנה השלל של ביצים אצ"פ שהוא מעורה בגידים טהור, כלומר אינו בשר. ואוקימנא דלא כרי' יעקב. אבל האוכל מן האשכול של ביצים ומן הקרבן ומבני מעים או שהמחה את החלב וגממו טמא, ופשוטה היא. אפוש, פירוש להרבות. ת"ר כל שתשמישו ביום יולד ביום, התנגולת. שתשמישו בלילה יולד בלילה, עטלף. תשמישו בין ביום בין בלילה יולד בין ביום בין בלילה, אדם וכל מילי. למאי נפקא מינה לכרוב מארי, דאמר ברוך בקינה של התנגולים מעי"ט ולא מצא בה ביצה ובשחר השכים ומצא בה ביצים מותרות, אימר יצתה רובה וחזרה הוא, וכרי' יוחנן. איני והאמר ר' יוסי בן שאול אמר רב ברוך בקינה של תרנגולת מערב יוס טוב ולא מצא בה ביצה, ובשחר השכים ומצא בה ביצה אסורה, ואוקימנא ההם בדספנא בארעא. אמר רבינא גמירי כל היכא דאיכא זכר ואפילו בחצר אחרת ושמעיה קליה ביממא לא ספנא מארעא.

דשמעה

ומצא בה ביצים גמורות וכו' ר' יעקב אומר אם היו מעורות בגידין אסורות. תימא כיון דגמורות כילד היו מעורות ופירש הקונטרס דגמורות קאי אהלמן אבל לא נתקשה עליין השפופרת מצמוץ רק הקרוס על כן קאי רבי יעקב וקאמר אס היו מעורות ולפי הספרים ללא גרסי גמורות ניחא והכי גרסינן ומלא צה צליס מותרות לאלכלן בחלב רבי יעקב אומר כו':